

Tietopyyntöön ja tiedusteluun vastaaminen

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerinvirastoon 18.12.2024 lähettämässään kantelussa ja lisäkirjoituksessaan 17.1.2025 arvostellut valtakunnansyyttäjän toimiston menettelyä tiedusteluun ja asiakirjapyyntöön vastaamisessa. Kantelija ei ilmoittamansa mukaan ollut saanut vastausta valtakunnansyyttäjän toimistolle 5.12.2024 osoittamaansa sähköpostitiedusteluun, jossa hän oli tiedustellut, miten hänen 17.3.2023 lähettämänsä kirjoitusta oli käsitelty, ja mikä on asian diaari-numero. Lisäksi kantelija oli pyytänyt tiedustelussa tarkoittamaansa asiaa koskevat asiakirjat, päätökset ja esitutkintapöytäkirjan.

SELVITYS

Valtakunnansyyttäjä on 20.3.2025 antanut asiasta pyydetyn selvityksen, joka toimitetaan kantelijalle tämän päätöksen ohessa.

RATKAISU

Oikeusohjeet

Hallintolain (434/2003) 2 luvussa säädettyihin hyvän hallinnon periaatteisiin kuuluu muun ohella 8 §:ssä säädetty neuvontaperiaate, jonka mukaan viranomaisen on vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Vaikka hallintolakia ei sen 4 §:ssä olevan soveltamisalara-

jauksen perusteella sovelleta esitutkintaan, tulee hyvän hallinnon perusteita noudattaa soveltuvin osin myös esitutkintaan liittyvässä toiminnassa. Hyvän hallinnon mukaisesti viranomaisen toimialaan ja tehtäviin liittyviin asiallisiin ja riittävän selkeästi yksilöityihin tiedusteluihin tulee vastata asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä.

Asiakirjan antamisesta päättämisestä säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, jäljempänä julkisuuslaki) 4 luvun 14 §:ssä. Pykälän 4 momentin mukaan asia on käsiteltävä viivyttyksettä ja tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Saman pykälän 3 momentin mukaan, jos virkamies kieltäytyy antamasta pyydettyä tietoa, hänen on ilmoitettava tiedon pyytäjälle kieltäytymisen syy, annettava tieto siitä, että asia voidaan saattaa viranomaisen ratkaistavaksi, tiedusteltava asian kirjallisesti vireille saattaneelta tiedon pyytäjältä, haluaako hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi sekä annettava tieto käsittelyn johdosta perittävistä maksuista.

Selvitys

Valtakunnansyyttäjä on todennut selvityksessään, että valtakunnansyyttäjän toimistoon oli 17.3.2023 saapunut sähköpostitse kantelijan kantelussaan tarkoittama kirjoitus. Asiaa joulukuussa 2024 selviteltäessä kirjoitus oli löytynyt valtakunnansyyttäjän sähköpostiarkistosta.

Valtakunnansyyttäjän toimistoon saapuu valtakunnansyyttäjän ilmoittaman mukaan vuosittain yli 5 000 niin sanottua kansalaiskirjettä, joissa henkilö haluaa ilmaista oman mielipiteensä johonkin ajankohtaiseen, yleensä mediassa käsiteltyyn rikosliitännäiseen asiaan. Koska asiat ovat tuossa vaiheessa yleensä jo viranomaiskäsittelyssä, kirjoituksiin ei ole koettu aiheelliseksi vastata yleisin huomioin. Selkeät tietopyynnot ja tiedustelut kirjataan Hilda-järjestelmään ja niihin vastataan.

Valtakunnansyyttäjä on kertonut tulkinneensa kantelijan 17.3.2023 päivätyn sähköpostikirjoituksen sisältäneen kannanottoluonteisen valtakunnansyyttäjälle kohdistetun mielipiteen ilmauksen, jotta tämä ryhtyisi ripeisiin lainkäyttötoimiin kirjoituksessa tarkemmin yksilöidyssä asiassa, jonka asianosainen kantelija ei vaikuttanut olevan. Kantelijan kirjoitus ei sisältänyt konkreettisia ja täsmällisiä kysymyksiä, joihin hänelle olisi voitu vastata, taikka tiedustelua menettelyllisistä kysymyksistä, joiden osalta häntä olisi voitu opastaa. Kirjoituksen sanamuodon perusteella ei ollut myöskään voitu päätellä, että kantelija olisi jäänyt odottamaan siihen vastausta. Kerrotuilla perusteilla kantelijan kirjoitus oli arvioitu sellaiseksi kansalaiskirjeeksi, johon hyvän hallinnon palveluperiaate taikka neuvontavelvollisuuskaan ei edellytä vastaamista.

Valtakunnansyyttäjä on todennut selvityksessään lisäksi, että kantelijan 5.12.2024 päivätyn tiedustelun saavuttua valtakunnansyyttäjän toimistoon oli sen kirjaamo ryhtynyt selvittämään, miten kantelijan aiempi kirjoitus oli käsitelty. Selvittäminen oli valtakunnansyyttäjän mukaan edennyt hitaasti siitä syystä, että vuodenvaihteen ajankohta oli ollut haastava hallinnollisille tehtäville. Kerrotun vuoksi kantelijan esittämiin selkeisiin kysymyksiin ei ollut ennätetty vielä vastata ennen apulaisoikeuskanslerin sijaisen selvityspyynnön saapumista. Valtakunnansyyttäjä on ilmoittanut, että tiedusteluun vastataan maaliskuun 2025 aikana.

Arviointi

Kantelijan kanteluun sisältyy hänen 17.3.2023 valtakunnansyyttäjälle lähettämänsä sähköpostiviesti, joka käsittelee julkisuudessa ollutta rikosasiaa. Arvioin samoin kuin valtakunnansyyttäjä, ettei kirjoitus sisältänyt sellaisia konkreettisia ja täsmällisiä kysymyksiä, joihin hänelle olisi tullut vastata, taikka tiedustelua menettelyllisistä kysymyksistä, joiden osalta häntä olisi tullut opastaa. Pidän perusteltuna myös valtakunnansyyttäjän näkemystä, ettei kirjoituksen sanamuodon perusteella voida päätellä, että kantelija olisi jäänyt odottamaan siihen vastausta. Kantelijan kirjoitus on perustellusti voitu viranomaiselle kuuluvan harkintavallan rajoissa arvioida sellaiseksi kantelijan henkilökohtaisen näkemyksen sisältäneeksi kansalaiskirjeksi, johon ei ole ollut tarpeen vastata.

Sen sijaan kantelijan 5.12.2024 lähettämä sähköpostiviesti on sisältänyt asian käsittelyn tilaa koskevan tiedustelun lisäksi yksilöidyn asiakirjapyyntön, joka olisi tullut käsitellä julkisuuslain edellyttämällä tavoin, tai ainakin pyytää kantelijalta tarkennusta, mikäli kirjoituksen tarkoitus jäi epäselväksi.

Valtakunnansyyttäjän selvityksen mukaan kantelija on saanut vastauksen asiakirjapyyntön sisältäneeseen tiedusteluunsa maaliskuussa 2025 eli vasta noin kolme kuukautta asiakirjapyyntön saapumisen jälkeen. Edellä mainittu julkisuuslain asiaa koskeva sääntely edellyttää, että asiakirjapyyntö on käsiteltävä viivytyksettä ja pääsääntöisesti viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Kantelijan asiakirjapyyntöön vastaaminen oli valtakunnansyyttäjän toimistossa siten viivästynyt. Laillisuusvalvontakäytännössä on vakiintuneesti todettu, että julkisuuslain 14 § soveltuu myös tilanteisiin, joissa viranomaisen hallussa ei ole pyydettyä asiakirjaa tai viranomaisen käsityksen mukaan asiakirjaa ei ylipäätään ole olemassa (ks. esim. apulaisoikeuskanslerin sijainen Kimmo Hakosen päätös 14.3.2018 [dnro OKV/1010/1/2017](#)).

Laillisuusvalvontakäytännössä on lisäksi vakiintuneesti todettu, että viranomaisen tulisi lähtökohtaisesti vastata viivytyksettä sellaiseen asialliseen ja sen toimivaltaan kuuluvaan riittävästi yksilöityyn yhteydenottoon, johon sen lähettäjä selvästi jää odottamaan vastausta (ks. esim.

apulaisoikeuskansleri Mikko Puumalaisen päätös 20.3.2023 [dnro OKV/378/10/2023](#)). Kantelijan kirjoitus on siihen sisältyneen asiakirjapyyntöön ohella ollut mainitunlainen yhteydenotto, johon olisi tullut vastata tapahtunutta joutuisammin.

Toimenpiteet

Kiinnitän valtakunnansyyttäjän toimiston huomiota tiedustelujen ja asiakirjapyyntöjen viivytyksettömyyden käsittelyyn.

Asia ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Petri Rouhiainen